

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyenlő részletekben: 15 kr. havonta.

Előfizethető csupán a kiadóhivatalban lehet B. Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a nyilttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetési díja: három hasábon hetente 5 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Díjtag minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilttér garmond sor: 20 kr.

Reményi Ede.

Vármegyénk 3 nagy városában, B. Gyarmaton, Losonezon, és Salgó-Tarjánban egy nagy hegedűművész teszi körutját. — Ez Reményi Ede, aki B. Gyarmaton tegnap ragyogtatta művészetét, már ma este Losonezon bilineseli le a szíveket, holnap pedig S. Tarján közönségét büvöli el varázs hegedűjátékával.

Tizenhat évi távollét után a honvágy soha ki nem hűlő érzetével lépett ő vissza hazánk földjére. Nincs Magyarországnak olyan városa, ahol ő megjelent, hogy ott repeső örömmel ne várták, s óvációkkal ne fogadták volna. És ahol ő megjelent, és ahol ő muzsikált, a közönséget a koznapiságból kiválasztotta, a nemesen érző kebleket a művészet régióiba emelte, szármagot adott a gondolatnak, az eszmének, szóval oly hatást és oly érzést keltett, mely az ember lelkét fogékonyra teszi a jó, a szép és a nemes iránt.

Ez a művészet feladata! A költő mondja: „A dal és a zene szárnyas-ima, melyet a lélek küld a végtelenbe, az örök összhang keresésére.”

Ezt az összhangot keresi a művészet, hogy lerombolja a falakat és összhangot csináljon a nemzetek és hitfelekezetek között. Ezt az összhangot keresi minden művelt nép a maga specialis nemzeti művészetével, mert minden nemzethek hozzá kell járulni az összemérés nemesítését és jólétét előmozdítani ezáltal nagy eszmékhez s ezen eszmék megvalósítására szolgáló nagy problémák megfigyéléséhez. A mely nemzet ezen kötelességének meg nem felel, — vagy azok iránt érdektelen és érzéketlen, az irgalmatlanul elsöprik a földszínről.

Honfiai öröm fogja el keblet, hogy a magyar nemzet a népek nagy társadalmában nemcsak megállja helyét, hanem azt műveltsége és alkotásai által be is tudja foglalni.

A magyar nemzet művésze is már túl van bölcsőkorán. Hazánk sok művészt adott az emberiség nagy társadalmának, kik becsülettel és díszséggel álltak és állnak meg helyüket.

Ezen művészek közé sorozzuk Reményi Edét is, akit még azért is különösen kell kiemelnünk, mivel ő szívet és lélekkel magyar zeneművész.

Ritka vármegyének jutott azon szerencse, hogy három városa részesült volna azon műveltségben, mit a „hegedűkirály” művészi játéka nyújt.

Üdvözlünk őt vármegyénk három nagy városának falai között, hol az ő művészi útja diadal út, hol az ő büvös zenéje fogékony keblekre talál és soká-soká fog emlékeztetni maradni.

Reményi Ede fogadtatása B. Gyarmaton.

A világhírű művész az elő nagy hegedűs: Joachim és Sarasates egyrangú sméltő társa, szóval egy az első közül, hosszú távollét után, mely idő alatt az Océánon túl is dicsőséget aratott hazájának, s büszkeségével vált nemzetének, az isteni gondviselés különös kezeivel újra vissza került, s nagy örömeinkre itthon van s közöttünk van. Mint magyar hegedűkirályt s nemes emberbarátot, ki már a hatvanas évek elején is a hazai jótékony cselekedetek művészi keresményéből szórta az aranyat, hogy többet ne mondjunk megvetette alapját a Petőfi szobornak, s az 1863-iki árvízkarosultak javára ezeket hegedűt össze s maga pedig szegény maradt, utolsónak jelzett mostani művészi körútjában, mindenütt, a haza intelligensebb városaiban, a hol a magyar cultura egyik jelentékeny tényezője a nemzeti zenét is tekintik, s annak képviselőit tisztelni és becsülni tudják, nemcsak a kitüntetés számos külső jeleivel halmozottak el, hanem a nagyrabecsülés s hála- és tisztelet maradandó emlékeivel is megörökítették dicső szereplését.

Valóban nagy szerencse B. Gyarmatra, hogy Reményi Edét diadal útjában szerény falai közt üdvözölhette.

A helybeli dalegyület s néi dalkör önmagát tisztelte meg azzal, a midőn a nagy művész fogadtatására a választmány kebeléből küldöttséget menesztett, mely f. hó 3-án d. n. a kovári fordulón a városintelligenciája kiváló

tagjának csatlakozásával megjelent. Az érkező művészt a város nevében Pajor István, kir. tanácsos a következő szép beszéddel üdvözölte:

Milyen tisztelt nagyművész-hazánkia!

Az ősi görög nemzet egy szép mythoszt hagyott az utókorra Orfeuszról, a kinek varázslantja zongterére fák és kövek megmozdultak. Ez a mythosz azonban a magyar nemzetnél, mióta Töred első hegedűsül bír, nem mese, hanem valóság, mert a te művészeted nagyobb csodákat mivel: megindítja a fánál erősebb, a kőnél keményebb emberi szíveket, és látjuk, hogy a ki szívár önzésében hozzáférhetlen, hazafiságában habozó volt, amaz kész áldozni a jótékony, emez a hazaszeretet oltárára. Nemzetünk ihletett Orfeusza vagy üdvöz talaink között!

A nagy művészekről általában azt szokás mondani, hogy hazája a nagy világ: és senkiről sem mondható ez több joggal, mint rólad, a ki a föld kerekességét egyik szelétől a másikig bentartad, vagy inkább: diadallal vonultat azon kerekstől. De míg a többi hírneves művész, mióta a nagyvilág polgárai lettek, szűkebb hazájukat többnyire elfeledték, te visszavágyasz szerény szülőföldedre, mert a hazafiság szent lángja lobog kebledben, s mert átérezed a legnemesebb magyar költők egyikének Eötvös Józsefnek gyönyörű mondatát, midőn külföldre tervezett utazása alkalmából zengé: „ha visszatérek boldogulva, hon, lássam meg népem virányidőit!” — S ugyanez ő a kosztós költő, kell hogy mintaképed volt legyen, midőn hazafis keblednek legmelyebb rejtekéből ekkép sohajta fel: „Virág mit ér, mit ér a bérz nekem? Hazát kíván, hazáért ver szívem?”

Senki sem érezheti át jobban e mondatok mely jelentőségét, mint épen te, a ki még alig felserdült korodban, midőn a szabadságharc minden hazáját a csata mezéjére vagy áldozatok hozására szőlített, te odahagyva külföldi fényes állásodat, siettel a megtámadott szabadság védelmére, egyik kezében karddal, másikban varázsszirttyúddal, s lettel nehéz sebkéltől vérző hazádnak Tyrtaeusa.

De esekely vagyok én ahhoz, és nincs is ennek itt helye, hogy én a te érdemeidet, melyek által magadnak úgy a jótékony, mint a művészet terén annyi fényes emléket emelél, csak nagyjából is elsoroljam. És nekünk, a kik téged minél tovább épnek látni ohajtunk, kötelességünk vált egyszerű mind fáradsámaidon való tekintetből kinevetés is viseltetv. Engedd meg tehát, hogy rövid felköszöntőmet befejezve szerencsét kívánjak B. Gyarmat városának, hogy ezt világ-utadban meglátogatód szerencsésjében részesítel, s hogy e bár szerény, de lelkes város összes lakói nevében ismételve üdvözlőjelek: Isten hozott művészet-felkentje, dísző hazánkia!

A lelkes eljenzéssel fogadott s gyújtó hatású beszéd végeztével Plachy István, a női dalkör titkára ragadta meg a szót, s ezt követé Druga József, a férfi dalegyület titkára, aki lendületes üdvözlőjében a dalegyület hódoló tiszteletét tolmácsolta.

A művész válaszában halás köszönetét fejezte ki a szíves fogadtatásért, megjegyezvén, hogy B. Gyarmatra kétszeres örömmel jött rokonai és szerettei körébe, s igen nagy öröme fog szolgálni, ha a közönség várakozásának megfelelően.

Ezzel a bemutatások után a fogadtatás véget ért s a művész a küldöttség kíséretében lakására hajtatott.

A művész tiszteletére id. Farkas Ferenc ügyvéd (a művész sógora) házában ápril 3-án fényes estély volt, mely 7 órákor vette kezdetét. Az estélyen az első pohár köszöntő Pajor István kir. tanácsos úr mondta a művészre, majd Torók Sándor úr visszameneközvén a régi jó időkre, — szintén a művészt elvette. — Reményi a szép díkeziókra nyomban válaszolva, meglepette magát, hogy neki a szokások a legnehezebb mestersége, de majd letromfolja a szónoklatokat — úgymond — a muzsikálással. Töasztoakat mondatok meg: Melcher Ferenc, továbbá Reményi Károly Bodó Alajos zongora művészre, mint aki kedves művész batyját „anyképen” kísért. Horváth Danó a művész jelenlévő testvéreire, akik közül az egyik (id. Farkas Ferencné szül. Reményi Fanni) a társaság szívetreméltó, előzékeny háziasszonya volt. Végül midőn még a házigazda a vendégeket elvette, a társaság 10 óra felé a zongora terembe ázsult, hol Reményi Ede hegedűlme kezdett, s művészi hegedűjátékával mindenkit elbűvölt és elhajolt. A társaság, mely egyikként a kitűnő vacsora és finom italoktól fel volt villanyozva, — az őt művészi hegedű soha nem hallott Chopin-féle s eg el műdarabok eljátszása alatt — léghallásig adott kifejezést megalottságának, a művészi játék után frenetikus eljenzéssel és elementáris tapsokból tört ki.

A ritka élvezetet nyújtó estélyen jelen voltak: Pajor István kir. tanácsos, Fáy Árpád nejevel, Fáy Sándor nejevel, Földes Mariska, öz. Hangoly Lászlóné, Horváth Danó nejevel, Jablanczy Miklós (az új pénzügyigazgató) nejevel, Kacsóvics Jenő nejevel, Kleyn János nejevel, dr. Megyeri István nejevel, d. Melcher Ferenc, Nagy Mihály, Plachy István, Reményi Károly nejevel, Tibanyi

Ferenc, Torók Sándor stb. — Az estély, melyen Reményi Ede szokása ellenére, végig kitartott, — ejlélele osztott szét.

Tegnap délelben Reményi Ede, Reményi Károly testvére és ifj. Farkas Ferenc vendége volt.

A tegnapi hangversenyről lapunk jövő számában hozunk részletes tudósítást.

Közigazdasági helyzetünk.

Magyarország közigazdasági helyzetében nevezetesen fordulat állott be az utóbbi időben. Még nem olyan hosszú ideje annak, hogy a világpiac hatalmas tényezői között Magyarország csak másodrendű szerepet játszott és dacára egyes gazdasági cikkek pártatlan keletkezésének, mégis allig számottevő helyet foglalt el a világ-forgalom hatalmasai között.

A helyzet azonban már jobbra kezd fordulni és a szegényes állapot, mely nemzeti és kulturális fejlődésünkre oly bentelag hatott, egyre jobban tűnődzik azzal a lendülettel szemben, melynek az állami kedvezmények mellett iparunk az utóbbi időben indult.

A magyar ipar eme fejlődésének köszönhetjük azt az eredményt, hogy ma már egyenrangú tényezővé ismernek el bennünket a világpiac hatalmasai és hogy ipari cikkeinket már többé nem az utolsó sor padjára utalják, hanem hogy elismerik versenyképességünket.

Ezt a megnyugtató tényt nemcsak a mindennapi tapasztalat bizonyítja, de világos tanúságot tesznek róla konsulaink jelentései is, melyeknek hivatalos jellege csak növeli adataik megbízhatóságát.

Ezek a konsuli jelentések oly képet tárnak eléünk Magyarország közigazdasági viszonyairól, mely valóban meglepéssel töltheti el a hontiak keblét. Mert e jelentésekben ugyanis nem kevesebbről van szó, mint hogy Magyarország iparcikkeit már a külföldön is kereslet tárgyát képezik és hogy a bevitteli üzlet az utóbbi időben tetemesen megesapant, a mi kétségtelen jele annak, hogy a hazai fogyasztó közönség iparcikkeinek beszerzéséről már itthon is gondoskodhatik és hogy már többé a külföld gyártmányaira nem szorul.

A magyar ipar eme gyors fellendülése a gazdasági életünk is kiábrándította, eddigi halálálmából és azok, kik eddig csupán csak elfogultságból azt hitték, hogy jó és első gazdasági felszerelések csak külföldi gyárból szerezhetők be, nézeteket alaposan megváltoztattak ama fényes eredményekkel szemben, melyek a magyar gazdasági gépipar fel tud mutatni.

Mert tagadhatlan, hogy a magyar gazdasági gépipar valóban oly virágzásnak indult, melyhez fogható az ipari szorgalomnak más terén alig található. De ez a virágzás főleg oly gyáraknak köszönhető, melyek miként az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat” minden egyes készítményével hathatós eszközt állít elő a külföldi verseny legyőzésére, annyira, hogy hazai gazdasági életünk az idegen mellőzésével nagyrészt csak ezt a gyárat keresi föl megrendelésével.

Az, hogy az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat” ezt az eredményt kivívhatta, főleg annak köszönhető, hogy készítményeit olcsóbban, de a mellett mégis jobb minőségben állítja elő és hogy tartósság tekintetében az általa alkotott gazdasági gépek vetekednek a külföldi drágább gyártmányokkal.

Megvagyunk győződve, hogy a konsuli jelentései, melyekből oly sok tanulságot vonhatunk le összes gazdasági életünk fejlődésére, viszhangot fognak kelteni a magyar gazdasági s ipari közönség körében és hogy e két gazdasági tényező valójában fog majd törekedni egymás érdekében előmozdítására akként, hogy a gazdasági közönség megrendeléseivel a magyar gyárpárt, az utóbbi pedig megbízhatósággal, tartóssággal és olcsóbb gyártmányok szállítása által a gazdasági életet biztosíthassa.

B. Gyarmat város képviselőtestülete ápril hó 1-én közgyűlést tartott. A közgyűlés legfőbb tárgyát az 1890. évi száma 4. felhívásalata képezte, mely a törvény értelmében a városi szolgabíró elnöksége alatt ment végbe. — A számadások szerint bevétel volt: 46,534 frt 77 k. — kiadás: 45,814 frt 75 k.; pótlómaradvány: 720 k. A bevétel és kiadás azért mutat, ily magas számmal, mert abban belefoglaltatik a honvédelmi költségvetés felvett 23 ezer frtos kölcsön elszámolása. A számadások rendben találhatók, a felmértékén s a pénztárnoknak megadottak s a számadások utóbbi rendelet szerint — most már három példányban feltejesztetnek a törvényhatóságokhoz. A számadások szerint, hogy a város 83,600 frtos tervű költségvetésével s egyéb költségvetési és belrendelési költségei fedezetet nyerjenek, — a múlt évi pótlék 34% — kal volt kivétel, s e emmen befolyt 12,340 frt 75 k. — A pótlék hátralek 6490 frt 43 k. — Ennek, valamint

Mai számunkhoz fel iv melléklet van csatolva.

Az Elba mellől.

Bizonyos szorongó kíváncsiság fogja el az idegent, midőn Drezdában, a szász fővárosba ér; hiszen már iskoláskorában annyit hallott és olvasott a szász fejedelmek műpártoló, macenasi hajlamairól, hogy azokat csaknem meszeszerűeknek tartja; nem kell azonban csak néhány napig a városban tartózkodnia, már is felülmúlva találja minden várakozását, mert valóban bámulatos az a pazar bőkezűség, melyet a szász választók, majd királyok, a tudomány, a szépművészetek és székvarosok emelése érdekében kifejtettek, miről számos fényes palota és középület tanuskodik. II. Agost lengyel király és szász választó fejedelemtől kezdve napjainkig.

Drezda városát az Elba vize két részre osztja, a jobboldali a „Neustadt”, a baloldali az „Altstadt”, mely kettő közül különösen az utóbbi dicsékelhetik számos nevezetességgel, itt van ugyanis a királyi palota, itt van a tudományos és mű gyűjtemények nagy része, itt van az Erős Agost alapította, gyönyörű renaissance stílusban épült, „Zwinger”, mely a szász királyi gyűjtemények nagy részét magában foglalja. Itt vannak a szebbnél szebb kivitelű szobrok és emlékek, itt van a világhírűnek mondható u. n. „Brühl'sche Terrasse”, Drezdának egyik fő ékessége; 41. 13¹/₂ méter széles lépcsőn jut fel az ember ezen, a négy évszak allegorikus szobra által, művészileg díszített terrasszra, mely esendős nyári estéken méltán képezi a szász főváros legelőbbkelő körének találkozási helyét.

Hogy azonban Drezda átfutóban több ezer külföldi művésznek, amatőrnak képezi tartózkodási helyét, a városnak u. n. „angol” negyedében, Európa minden nemzetiségű tagja feltalálható) azt első sorban a valóban páratlanul álló szász királyi képgyűjteménynek köszönheti, melynek alapját szintén II. Agost vetette meg.

E képtár, mely a régibb mesterektől 2.189, az újabb művészekről pedig 210 olajfestményt, ezenkívül még 186 színes kőra rajzot s 202 miniatűr képet tartalmaz, manapság ugy művészeti, mint pecuniaris szempontból, megbecsülhetetlen értéket képvisel.

A XV., XVI., XVII. és XVIII.-ik századbeli hírneves német, francia, olasz, holland és spanyol festő művészekről, mint a nürnbergi Dürer Albert, Quido Reni, Rembrandt, Péter Pál Rubens, ennek tanítványa van Dyk, továbbá Tizian és Corregiótól láthatók itt festmények; addig a müncheni és különösen a berlini képtárakban a modern festő művészet van túlyomólag képviselve.

De ha a fent említett mesterek nem is rendelkeznek oly nagyszámú és értékes művekkel a drezdai képtár, híressé tenné azt Rafael Sazonak, a XVI. század eme nagynevű olasz festőjének, „Sixtinsi Madonná”-ja, a legszebb, a legremekesebb, a legfényesebb mű, mit emberi kéz valaha alkotott. Könyező nők, meghatótt férfiak, kiknek kezében másolás közben reszket az eső, veszik körül nagyszámban ezen egész külön teremben elhelyezett remek alkotást.

A képtár melletti koronája végül nagy hazánk fiának, Munkácsy Mihályának egyik műremeke „Krisztus a keresztén”.

A „Zwinger”-nek nevezett épülettömbben vannak elhelyezve a képtáron kívül még a zoológiai, anthropológiai, ethnographi és praeistorikus museumok, nemkülönben egy rézmetszet gyűjtemény és egy matematika, phisikai terem; mind megannyi páratlan műveléssel és czélrészességgel berendezve.

gácsát, sunkát, különösen pedig zsákszármra meggyorot, a mely szállítmányok a későbbi években Posonyban folytatott tanulósága idejében is megérkeztek, s ily alkalommal aztán ő mindig nagy vendégséget csapott, a mikor természetesen bor, sör vagy egyéb szeszes ital is szükséges lévén, ha arra pénz már nem jutott, zálogba adta a legjobb ruháját, s a kedveritő liquoroknak mégis megkeletlen lenni. Egy ízben, nem lévén már egyéb elzalogosítani valója, a gitárját vitte a czukrászhoz, amiért ez viszont neki 3 fit értékben egypár üvegliquort, néhány darab almásrétest, és egyéb eseményt szolgáltatott. Ha akkor még a gitárnak is volt annyi becsülete, hogy hypothekaképen elfogadták. Az ilyenféle devernákban nekem ugyan semmi kedvem nem telt, de Kosztolányi Lóji annyira kultiválta a vendégszeretet ércnyét, hogy többünket, a kik jó ismerősei valánk, az ily murikban való részvételre, mondhatni, kényszerített. — Szállva és ellátáson egy Hehl nevű szabónál lévén a Róza-utca felső végén engem is mint utca-társat mind annyiszor meghitt a lakomára, minek viszonzásul én a részemre olykor (két gyalogember által hátakosarakban) szállított, kórpasztott szárnyasok-vagy aprólek- és kalácsféleket adtam a pajtásoknak közt még pedig úgy, hogy azokat előre tüzetesebben megcsak megsemm vizsgáltam; a minnek oka velem született álszemérem volt, mely szerint a rendes ellátáson felül nekem küldött élelmi czikkek elfogadását mintegy magamhoz nem illő pákosztosságnak tartottam de a min segíteni még sem lehetett, mert szülőim iránti végtelen gyöngédségből, azt, hogy ama szállítványok nekem nem kedvesek, eltitkolám. Nem így gondolkodtak azonban a többiek, akik aztán a mindenféle jóból helyettem is kivették a részüket. Ugyanez a Kosztolányi később Posonyban egy kis tartomány lakótársam is volt, de itt már a város nagyobb voltához képest dözölési szenvedélyének is tagabb körben áldozott. A mondott Kosztolányi kivül ugyanakkor a Lyceum (illetve gymnasium) tanulói közé tartozott még más 3 Kosztolányi-fé, egy szinten bármegyei előkelő és nagyon családunk a gyermekei, a kik Glätz nevű praefectusnak (magántanárnak) a felügyelete alatt állottak, s a tantárgyakkal is ennek vezetése mellett, főleg csak otthon foglalkozának.

Vége kedvesek

A „Zwinger”-t elhagyva, a királyi palotával egyenes összeköttetésben levő „Johanneum”-ba megyünk, hol a porcellán gyűjtemények és a historiai museum foglalnak helyet.

A szász királyi porcellán és edény gyűjtemény, mely a benne felhalmozott nagymennyiségű régi chinai, régi japán és alt-meisseni porcellán folytán egyedül álló ilyenmü gyűjtemény létezését „erős” Agost műszertetének és bőkezűségének köszönheti.

A gyűjtemény mintegy 22.000 darab porcellán, terrakotta, faience és majolika edényt és műtárgyat foglal magában, köztük nem egy példányt, mely mesés értékkel bír.

Itt láthatja a szemelő a szász királyi család tulajdonát képező meisseni porcellán gyár egész fejlődési prozessuát, történeti egymásutánban.

Nemkülönben képviselve vannak Európa csaknem minden nemzetének porcellán productumai, többnyire az illető fejedelmi udvarok ajándékából; ezenkívül igen szép alt-wieni gyűjtemények. Nevezetesen a severs-i gyárban készült I. Napoleon fejedelmi ajándékát képező, két gyönyörű vasa, 1808-ból származó festményekkel (Napoleon egy tábortörzsházban a pestis betegetek látogatja meg, a másikon, ugyanez az ő, az elfogott és megsebesült osztrák tiszteket örvöztli.)

A herendi gyárból kikerült termékek által a magya porcellán is képviselve van, mely példányok művész kiutéról a vezető szakfelügyelő (kinck szivessegeből a fenni adatokat birom) cendkívül elismerőleg nyilatkozott.

A historiai museumba lépve, sajátoság látványt nyújtanak a mintegy megelevenedni látszó középkori, pánczolos lovas alakok, gazdagon felszerelve.

Egymásután következnek itt a „torna terem”, a „vadász” és „diszterem”, megfelelő pánczolos lovas alakokkal s az illető alkalmakhoz szükséges fegyverekkel; az u. n. „Schlichtensaal”-ban találjuk a szász fejedelmek harzi fegyvereseit, köztük Moricz szász választót, melyet a Lieverhausen-i ütközetben viselt, ugyszintén az ohm golyót, mely e nemesen gondolkozó fejedelemt életét ugyanazon ütközetben kioltá. E teremben örök ama történelmi nevezetességi vaspatkót is, melyet „erős” Agost 1711-ben egy vadászatról hazatérőben össze tört.

Az újabb fegyverteremben a XIX. század fegyvernemei vannak bemutatva, a mkülönben az 1870-71-diki német francia háborúból származó trophenok gazdag sorozata. Ugyanítt láthatók ama dísznyereg, csizma, kalpag és kard, miket I. Napoleon viselt a rá nézve oly vezetéssé vált lipsei „népek” esatájában.

A Johanneumot a királyi palotával összekötő épület külső, utczára néző 100 méter hosszú falán láthatjuk egyikét a legeredetibb és legértékesebb modern falfestményeknek: a szász fejedelmek lovas alakjait, megfelelő kísérettel, tüntetve fel, Wittukintól, Nagy Károly eme makacs ellenfeletől kezdve, egészen a mostan uralkodó Albert szász királyig.

A királyi palotában van már 200 év óta az összes európai fejedelmi kincstárak közt első helyet elfoglaló „Grünes Gewölbe”, vagyis a szász királyi kincstár, mely nevét onnan vette, hogy falai eredetileg zöldszínre voltak festve, miről az u. n. ezüst szoba mai napig tanuskodik. Nyolcz teremben, melyek a bennük elhelyezett műkinesek és drágaságok szerint vannak megnevezve, láthatjuk a leggyönyörűbb ötvös munkákat, miket a középkor ötvösei készítettek, a legkülönfelebb drágaköveket, ékszereket, órákat, díszfegyvereket, ruházatokat, szimuranyból s ezüsthől készült miniatűr szobormintázatokat; elefántesont, koral, drágagyöngy, emáll, mosdik, borostyán, gyöngyház, kristály és üveg munkákat, nemkülönben Lapis lazuli, Onyx, Achat, Chalcedon stb. tárgyakat.

A nyolcz terem közt legeredetibb az ekkörök terme, mely „erős” Agost által lett rendkívül fényesül és pompával berendezve és a mely legfrappansabbul tükrözötti vissza ezen pompaszerető, fényűző és műértő kort. Már a pompás velenző tükrökkel, a lengyel királyi s szász választói méltóságokat feltüntető vert arany ezimrekkal gazdagon ékített falak érlekes látványt nyújtanak. Itt őriztetnek a szász királyi korona kincsek, a királyi család ékszerei, itt a nagyobb ünnepségek alkalmával mai nap is használt renekivül dás asztali és egyéb közledek; mind megannyi mestermű.

Ugyanez az „Altstadt”-ban van még a Brühl'sche Terrasson az Albert király nevét viselő „Albertinum”, egy rendkívül fényes a modern technika vívmányával épült palota; mely részint eredeti műrvány és kőszobrokat, részint pedig antique szobrok gipsz utánatait, nemkülönben a régiség gyűjteményt, lesz hivatta magában foglalni.

Mielőtt az „Altstadt”-ot elhagynánk, hogy az „Agost”-hídon keresztül a „Neustadt”-ba menjünk, meg kell még említenünk az udvari kátholikus templomot, a XVIII-ik század műépítészetének eme remekét, melynek építését II. Frigyes Agost parancsára 1739-ben kezdték meg, s mely 1753-ban nyert befejezést, majd 1763-ban belső berendezése is elkészült, midőn is az összköltségek az 1 millió tallert (1 taller 3 márká) jóval felülmúlták. Külsőjét a templomnak 78 szobor, melyek mindegyike 500 tallerba került, ékesíti. Belsőjébe lépve szemünk megakad a Rafael Mengs festette Krisztus mnybe mondetelt ábrázoló hatalmas oltárképen; a művész oltárt ezüst gyertyatartók s egy ezüst feszület, mely maga 204 fontot nyom, ékesítik.

Az udvari templom mellett emelkedik az udvari színház, előtte János király lovasszobrával.

A dicső, fényes multak emlékeit hirdető Agost hídon keresztül haladva, azonnal szembeötlök II. vagy „erős” Agost lengyel király és szász választó fejedelemt részbe öntött és erősen aranyozott, hatalmas lovaszobra.

E pompaszerető fejedelmeknek, bár a történelem sokszor elítéli kispangó, indulatos, alhatatlan s bosszualló természetéért, elévülhetetlen érdemei vannak sok-

varosának emelése terén, nélküle Drezda nem lenne az, a mi: az idegenek gyülekező helye, kik a szeltréza minden irányból sietnek a szász fővárosba, annak munkácsait élvezendő; s így nem méltatlannak emelto halás utoljra II. Frigyes Agost, a róla elnevezett híddal szemben levő szobrot.

A „Neustadt”-ban találjuk a „Japanische Palais”-t, mely eredetileg chinai és japán gyűjtemények befogadására volt szánva, mint azt neve is elárulja, ugyszintén külsőjét és udvarát is díszítő groteszk chinai, japán alakok. Most azonban már e tekintetben jelentőséget elvesztette; ez idő szerint csupán a szász királyi könyvtár foglalja el a palota egy részét, 3 teremben és 23 szobában. A könyvtár 400.000 kötet nyomtatott műből s 6000 kötet kézírathól áll, s egy már számbeli gazdagságánál fogva is Nemetszág könyvtárai között előkelő helyet foglal el. Itt van egy a könyvtaromdászati fejlődésnek egyes phasist feltüntető, gyűjtemény, közte a legregibb, datummal ellátott nyomtatott könyv 1457-ből.

Befejezve szemlénkét a szász királyi gyűjteményekben, méltán kivívják azok kedelő bámulatunkat, megtagalva bennük mindazt, a mit egy fejedelmi ház bőkezű támogatása mellett, a tudomány, ipar és művészet teretben képesek!

Fáy Albert.

Hírek és különfélek.

Személyi hírek. Gr. Degenfeld Lajos főispán úr ömeltósága aprilis hó 3-án ér. zott B.-gyarmatra, hol másnap a közigazgatási bizottsági ülésen előkölt, s este kedves nejével és Gusztika s Katica grófkisasszonyokkal együtt vett részt a Reményi-hangversenyen. A közigazgatási bizottsági tagok közül jelen voltak: Balás Antal, Beniczky Árpád, gr. Berchtold Arthur, gróf György Ábrahám, Moesary Ödön, Posztóczy Iván, Szakall Barna és Szontagh Pál urak.

Eljegyzés. Szerény Bela a szécsényi kir. járásbíróság jegyzője márcz hó 30-án jegyezte el Berezelly Margit kisasszonyt, Berezelly Ödön birtokos és b.-gyarmati lakos kedves leányát és B.-gyarmat város egyik kiváló szépséget.

Esküvők. Hoffman Henrik gömöri birtokos márcz hó 31-én kelt egybe Grünbaum Zsófia kisasszonnyal, Grünbaum Jakab b.-gyarmati orvos kedves leányával. — Lázár Bernát gyöngyösi kereskedőnek esküvője Klein Emmával, Klein Lipót b.-gyarmati kereskedő s népbanki igazgatósági tag hajós és szeretetreméltó leányával szintén ugyanap ment végbe. Mindkét esküvő után fényes vacsora volt.

Reményi Ede S.-Tarjánban. — Mint lapunk múlt számában jelezte, Reményi Ede a losonezi april 5-iki hangverseny után egyenesen S.-Tarjánba megy, hol hangversenyt april 6-án tartja meg. Az ottani hangverseny Nagy Anikó urölgy, Spiess Antal zongoraművész és Beke Bela közreműködésével fog végbemenni. A salgótarjáni hangversenynek műsora a következő: I. a) „Paraphrase de concert” sur un thème de Schubert, b) „Habenera” Bizet, „Carmen” című operájából, mindkettőt magánhegedűre átírta és előadja Reményi Ede úr. II. „A légy” Monolog. — előadja Beke Bela úr. III. „XIV. Abrand” — Liszt Ferencztől, — zongorán előadja Nagy Anikó urölgy. IV. „Pleyera” (Halászdal) „Zapateado” (Vargatánc) Sarasate spanyol tánczenéjéből előadja Reményi Ede úr. V. „Siroli” nyitány négy közre Erkel Ferencztől, zongorán előadja Nagy Anikó urölgy és Siposs Antal úr. VI. a) „Magyar Nemzeti Nephalok” saját átirata szerint, részben szerzeményeit előadja Reményi Ede úr. d.) „Homage a Paganino” magán hegedűre szerző és előadja Reményi Ede úr. A hangversenyt táncmulatság követendő.

A nógrádvármegyei tanítótestület balassagyarmati köre egy aranyból álló pályadíjat tűz ki: „Mikép lehet a tanulás iránt közömbös növendékekben a tanítás iránt való érdekességet felbuzdítani” és két aranyból állót egy szabadon választott neveléstani dolgozatra. Csak a kör tagjai pályázhatnak, kik is dolgozataikat jelölés levélke kíséretében f. évi május hó 15-éig beárólóg Wagner István körhözkhöz küldjék.

Öngyilkosság. Lévay Ferencz, Lévay Pál b.-gyarmati polgártársunk 21 éves fia, aki a telekbírósnál volt alkalmazva, april hó 1-én d. u. 2 óra felé a telekkönyvi hivatal egyik termében forgószívallyal saíven lötte magát s rögön szörnvetelt. — A szerencsétlen fiatal ember, aki a dilárdának is egyik buzgó tagja volt, — állítólag szerelmi csalódás folytán határozta el magát ezen végtelen lépésre. Az eset nagy részvetet keltett nemcsak a fiatal ember, de annak szülői iránt is, akik szerény és jó magaviseletű fiuk végtelen halála által valóban lesújtattak. A minden csalódástól megszabadult fiatal ember temetése april hó 3-án nagy részvet mellett ment végbe. — A jó Isten könyöröljön neki!

A sorozás. B.-gyarmaton a b.-gyarmati járás katonakötelezettjeire april hó 3-án vette kezdetét Seitzovszky János előklete mellett, Kövy Tivadar, Fáy Árpád és Szabó János sorozó bizottsági tagok jelenlétében. A közhadsereg részéről Weber örnagy, a honvédség részéről György Pál Ferencz alezredes vannak jelen.

Pályázati hirdetmény. A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi ministerium folyó évi 12.112 XIV. 1891. sz. rendelete értelmében nehaj gróf Rutlier János által a Ludovika akademia javára tett alapítvány terhére Nógrádvármegye — mint az alapítvánnyal egybekötött bemutatási jog gyakorlataira feljogosított egyik törvényhatóság — 2 ifjú bemutatására hívom feljogosítva, értesítetnek mindazon, a vármegyében lakó honpolgárok, kik fiaikat a tisztokpó tanfolyamra adni és a nevezett alapítvány helyek egyikét elnyereni hajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat legkésőbb folyó évi aprilis hó utolsó napjáig az alispáni hivatalhoz terjesszék fel. A felvétel feltételek az alispáni hivatalnál, továbbá a losonezi, szécsényi, sziráki és a salgótarjáni szolgabírói

727. 1891. sz.

hivataloknál és Losonc város polgármesteri hivatalában megtudhatók.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Ondrejovich László és neje Ringler Aranka, gyermekeik: János és Béla, továbbá Ondrejovich Maria férj. Berceilly László, férje és gyermekeik: Andor, Emma, ferjezett Wiener Sándorné, Etelka férj. Görgy Arpadné, gyermekeik: Ilona és Gizella. — Maria férj. Wiener Ferenczné, gyermekei: Tibor és Elemer, továbbá Gyula, Aladár és Boldizsár, úgy szintén nehai Ondrejovich Erzsébetnek férje: Berceilly Béla és gyermekei: Izabella férj. Veres József, gyermekei: Izabella, Vidor és Váler, továbbá Miklós és Bertalan nevelésben is szomorodott szívvel jeleti felejtethetlenség anyjok, illetve napjok, nagyanyjok és dedanyjok öz. szobatisi Ondrejovich Károlyné szül. Sedeni és Kis-Bistereczy Ambrozy Antonia asszonynak élete 81-ik évében tüdőhurutban történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemét március hó 19-én d. u. 3 órakor tetetnek öröknyugalomra a bogyoni ev. sírkertben. Bogyon, 1891. március 17-én. Aldás legyen emlékeztető!

HORVATH DÁNÓ,
telefón szerkesztő.

Árverési hirdetményi kivonat.

A b. gyarmati kir. törvényszék mint tőlétkönyvi hatóság közli, hogy Hedross Peter és a kir. kincstár mint csatlakozott végrehajtónak Boda Rozália férj. Varga Istvánnak végrehajtást szenvedő elleni 50 forintnyi tőlétkönyvi és járulékaránti végrehajtási ügyében a b. gyarmati kir. törvényszék területén levő Vadkerten fekvő következő ingatlanságokra elrendeltetik, ugyanis

a vadkerti 307. tőkben Boda Rozália férj. Varga Istvánnak nevére írt I. 1. 5. sorzánu házra, bel és kül-tetelre a csatlakozott adóhízon, avagy szerint 400 ft-os kikal-tási árban azon hozzáadással, hogy ha Hedross Peter az árverést meg nem tartaná, a kir. kincstár képviselőjének kívánata 49 ft 10 krnyi kincstári követelés és járulékar kielégítése végett megtartandó és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi április hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor Vadkert nagy közseg házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-árának 10%-át vagyis 40 ft 60 kr-t készpénzben vagy az

1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelezett árfolyammal számított és az 1891. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiadott kezehez letelezni, avagy az 1891. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bankpenznek a bíróság-nál előleges elhelyezéséről kiadott szabályszerű elismervényt átsegélyezni.

Kelt B. Gyarmaton, a kir. törvényszék t. osztyálya-nál 1891. évi február hó 26-án.

Gazdatiszt kerestelik.

Egy a gazdaság minden szakmájában jártas, megbízható, becsületes gazdára van szükségem szűgyi birtokomra. Az állás azonnal betöltendő, de csak olyanok jelentkezzenek akik több esztendeig voltak egy helyen alkalmazva.

Szűgy, 1891. április 1-én.

Simonyi Dénes.

Üzlethelyiség változtatás!

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, miszerint a Kiskereszt-utczában levő

kocsigyártó- és kárpitos-üzletemet

a katolikus templom-utczában lévő Verebes-fele házba tettem át.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri. — B. Gyarmat, 1891. évi március 28-án.

Mély tisztelettel

MÜLLER LÁSZLÓ,

kocsigyártó és kárpitos.

2-3

Eddig fölülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle
valódi tisztított

dorsmájolaj

Maager Vilmostól BECSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőséggel fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mind-ama eseteknél, melyeknél az orvos az

egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősí-tését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni.

Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári rak-tárban Bécsben, III. ker. Neumarkt 3., valamint:

az osztrák-magyar-monarchia legtöbb gyógyszer-táráiban.

Kapható Balassa-Gyarmaton:

CSERVENYÁK GYÖRGY és KANITZ ÖDÖN gyógyszerész uraknál.

17-18

MÁRIACZELLI gyomorseppel

készítve HEDADY C. vérszűrővel csatlakoztattott gyógyszer-tárában Bécsben (Morvaország). Elismert kiadású, a gyomorseppel és eleveendő hatása gyógyít a emésztési zavarok esetében. Csak a mellékelt szedőgyűjtemény és alárúval ellátott készítmény valódi. Egy üveg ára 40 kr., nagy üveg készítmény 70 kr. Az alkottó részek nyilvánosságra vannak hozva. Gyógyszertárakba kapható.

KISZER NÁNDOR = LOVICH ANTAL

fényképezete

BUDAPEST, NAGYMEZŐ-UTCA 6. SZ.

Bátorkodunk a t. közönséggel tudatni, hogy B. Gyarmaton keresztyénutazásunk alkalmával Zichy-utca 199. sz. alatt csak rövid időig

fényképezünk

látogató (visit) képektől kezdve életnagyságú képekig, ugyiszen aquarel, Cromo-képeket üvegen és olajon képekben legizesteljesebben kidolgozva készítünk.

Nagyobb megrendeléseknél a felvételeket a házán kívül is eszközölni ajánljuk.

Magunkat becses pártfogásába ajánlván és szíves látogatásáért esedezve vagyunk

Kiváló tisztelettel

Kiszer és Lovich,
fényképezek

2-2

Az egész világ előtt kedvelt

a dr. Greenhill-féle fogászati mindennapi használatra: egyszerű és gyors fogak megtar-tására

500 aranyat fizetnek annak,

ki ezen szerek használatát után fog-fát vagy helyettesítő fogakat leend. Egy üveg szalicylsav-szálvíz 40 kr., egy karton fogszűrő a legtekintély fogakat hóleherre változtatja 40 kr., egy csomag Greenhill-féle fogászati napi használatra a fogak épentartására 30 kr. Dr. Greenhill Robert tanár.

Főiskolai Budapest Török József-nél. T. ábr. Dankovszky István József-tér 2. sz. Neruda Nándor Habsburg-utca. Kochmeister Frigyes utóda Arany János utca. Thalmyer és Seitz Nádor-utca. Jerikoglo Sándor Andrási-út 33. Detsinyi Frigyes vács-körút, Lueff M. vács-utca. Molnár és Moser droguisták, Koronaherezeg utca 9. és Budán Kabakovits G. Fő-utca, valamint minden jobbrendű fodrász és illatszertésnél.

B. Gyarmaton: Cservenyák György és Kanitz Ödön gyógyszerészek, Vankay Géza és Molnár János fodrászoknál.

18 20

SCHLICK-féle

VASÖNTÖDE = GÉPGYÁR
részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:

VI. Károlyi Váci-út 1696-99. szám.

Városi iroda és raktár:

VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű

gőz- és járgány-eséplőkészületeit

és számos első áttalakkal kitüntetett

szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasú ekéit

és szabadalmazott

mélyítő ekéit,

eredeti Schlick és Vidats-fele

egyvasú ekéit,

talajmívelő eszközeit, boronait és

rögtörő hengereit,

valamint SCHLICK-féle szabadalmazott

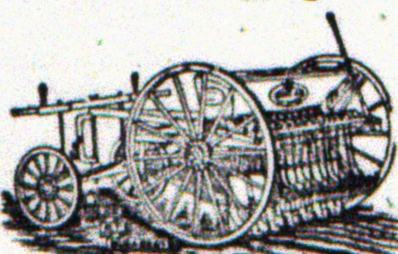
„Haladás” sorbavető gépeit.

Készletben vannak továbbá: gabona-szűrő rosták Baeker és Vidats rendszer, takarmánykészítő gépek, tengeri moroszlók és daráló, szabad Jókai féle „Hungariát” daráló gépek erőhajtására, orionalmok és olajmalom berendezések. Eredeti amerikai kéveket és marokrakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható mozdonyok stb.

Legjutányosabb árak.

Előnyös feltételek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. 6-24

Cs. és kir. szab.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Intéző báró Podmaniczky Frigyes.

Balassa-Gyarmati főképviselet: Feledt I.-nál.

Biztosítási alap 28,851.495 forint.

A társulat biztosít:

- Tűzkár ellen mérsékelt díjtételek mellett 20% engedménnyel.
- Jégkár ellen igen előnyös feltételek mellett.
- Az ember életére különféle módok szerint.
- Baleset ellen, mint a Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaság képviselője.

Bővebb felvilágosítást ad:

A cs. és kir. szab.

Adriai Biztosító Társulat

főigynöksége B. Gyarmaton.

Feledt
főigynök

Vajda
titkár

2-24